

Terug naar de toekomst

John Deere helpt akkerbouwer weer aan eenvoudige maaidorser

Het is al twaalf jaar geleden dat John Deere de laatste maaidorser uit de 1100-serie in het Duitse Zweibrücken bouwde. In dat jaar verhuisde het bedrijf de productie van deze maaidorsers naar Brazilië, waar akkerbouwers de machine nog wel graag kochten. Maar ondertussen ziet ook de Europese boer wel weer heil in de machine en verscheept de bouwer ze naar Europa.

Tekst: Gertjan Zevenbergen – Foto's: John Deere en Gertjan Zevenbergen

Aforca que alimenta o mundo' prijkt er boven de roltrappen in het aankomstgebouw van het vliegveld van het Braziliaanse Porto Alegre. De foto op het levensgrote bord toont een groene maaidorser die het graan op een rijk met eten gevuld bord lost. De boodschap is helder. John Deere is de kracht die de wereld voedt. En het zijn John Deere machines die de Zuid-Amerikaanse rijst, tarwe, maar vooral sojabonen oogsten. Tenminste, dat wil de verkoopafdeling van het bedrijf iedereen die hier met het vliegtuig aankomt, doen geloven. Wie de cijfers bekijkt, merkt dat het zover nog niet is. John Deere heeft een marktaandeel van 30% in Brazilië.

▪ Brandschone fabriek

Net als de andere grote landbouwmachinefabrikanten heeft ook deze van huis uit Amerikaanse machinebouwer fabrieken in Brazilië. Drie om precies te zijn. Een gieterij, een fabriek waar oogstmachines voor suikerriet worden gemaakt. De grootste fabriek staat echter in Horizontina. Een plaats in het uiterste zuidwesten van het land, dicht tegen de grens met Argentinië. Vanaf Porte Alegre is er een busreis van zeven uur dwars door het zonovergoten land, voor nodig om er te komen.

In de fabriek, opgericht door de twee uit Duitsland geëmigreerde families Schneider en Logemann in 1945, werken nu 2.500 voornamelijk jonge, mensen. Daarmee is de fabriek ook de kurk waarop het 18.000

koppen tellende stadje drijft. Ze bouwen er eenvoudige, meest cabine-loze trekkers, zaai-machines en maaidorsers. En dat doen ze tegen lage kosten. Een medewerker verdient gemiddeld 1.200 real per maand, omgerekend 315 euro. Naar Europese maatstaven is dat weinig, voor Brazilië een gemiddeld loon. Ze werken in een net drastisch gereorganiseerde fabriek. En al zou je dat wellicht niet verwachten, hij is brandschoon en doet wat dat betreft niet onder voor John Deeres trekkerfabriek in het Duitse Mannheim.

▪ Bestaande ontwerpen

John Deere bouwt in Horizontina dit jaar zo'n 5.000 maaidorsers in drie families. De 1100-serie bestaat uit eenvoudige boerenmachines. Machines waarvan de productie voorheen in het Duitse Zweibrücken plaatsvond, maar in 1992 naar Horizontina verhuisde. Voor de Europese klanten, boeren en loonwerkers voldeden die namelijk niet meer. Zij wilden meer luxe en niet te vergeten een hogere capaciteit dus grotere maaiborden. De Braziliaanse teler kon met dat ondertussen verouderde ontwerp nog wel, en overigens nog steeds, goed uit de voeten. Tot vorig jaar werden zelfs nog veel van deze maaidorsers zonder cabine verkocht. Maar vanaf volgend verandert dat. Dan zijn zowel de kleine 1165 met vier schudders, 3.900 liter tank, 110 kW motor en de 1175 met zijn vijf schudders, 4.800 liter tank en 132 kW motor, niet meer zonder cabine verkrijgbaar. Uit deze 1100-serie ontstonden ook de 1450 CWS en de 1550 CWS maaidorsers. Deze

machines hebben nog steeds veel weg van de 1100 maaidorsers maar zijn voorzien van verschillende onderdelen die je ook in de grotere en in Zweibrücken gebouwde 2000- en WTS-serie van John Deere terugvindt. De cabine is wel het meest in het oog springende onderdeel. Maar ook de transmissie, het hydraulische systeem en de PowerSeparator komen uit deze serie. Van de totale maaidorserproductie nemen deze twee machines 65% in beslag. De kleinere 1100-familie neemt 20% voor zijn rekening. En de overige 15% is voor de STS 9650 en 9750. Twee grote machines die dit jaar voor het eerst gebouwd worden. In Brazilië tenminste, want in de Verenigde Staten rolt deze maaidorser al langer van de band. Ze zijn bedoeld voor de grote bedrijven die in het westen van Brazilië duizenden hectares sojabonen per jaar oogsten.

Hoewel de fabriek in Horizontina bestaande ontwerpen gebruikt, komt bijna geen onderdeel uit het buitenland. Zelfs de stoel wordt in Brazilië gemaakt. Of de fabriek een eigen ontwikkelingsafdeling heeft? Nee. Er is alleen een kleine afdeling die de ontwerpen uit Duitsland en de Verenigde Staten zo aanpast dat ze aan de eisen van de Braziliaanse boeren voldoen. En dat geldt niet alleen voor de maaidorsers, maar ook voor de trekkers en de zaaimachines.

▪ Weer naar Europa

Van alle gebouwde maaidorsers blijft de helft in Brazilië. Twintig procent vindt zijn weg naar de andere Zuid-Amerikaanse landen,

Een maaidorser in de Braziliaanse fabriek van John Deere wordt in 16 stappen gebouwd. Hier lassen twee lasrobots de vooras in elkaar.

Werknemers van de fabriek controleren een graantank nadat hij door de splinternieuwe lakstraat is gegaan. De onderdelen waren elektrisch geladen zodat ze de verf aantrekken. Dat moet ook een goede bedekking geven in hoekjes waar je anders moeilijk bij kunt.

Het binnenwerk van de naar Europa te exporteren 1450 en 1550 wijkt weinig af van een maaidorser uit de 1100-serie. Een serie die sinds 1992 niet meer in Europa, maar in Brazilië wordt gemaakt. Oude techniek, maar betrouwbaar.

terwijl Europa ongeveer dertig procent van de afzet voor haar rekening neemt. En, zo als het er nu naar uit ziet, kan dat nog wel meer worden. De Europese boeren in Oost-Europese landen, maar ook in Turkije en Oostenrijk zien de vertrouwde techniek van de 1450 en 1550 wel weer zitten. Of liever, John Deere denkt dat deze Europese boer deze machines wel weer ziet zitten. Ook Louis Nagel, de Nederlandse importeur, zal volgend jaar waarschijnlijk de eerste Braziliaanse maaidorsers in Nederland verkopen. Het bedrijf mikt vooral op de akkerbouwers en loon-

werkers die op zoek zijn naar een jonge gebruikte maaidorser. Akkerbouwers die nu nog met een John Deere 975 of een 1075 dorsen bijvoorbeeld. Wilko Jilissen, marketingmedewerker van importeur Louis Nagel: "Ze hebben ieder jaar een korte tijd waarin ze hun graan moeten dorsen. En zijn de oppervlakten niet zo groot, dan is het niet altijd interessant om een dure nieuwe maaidorser te kopen. Toch zijn hun maaidorsers aan vervanging toe." Daar komt bij dat de importeur verwacht dat de Nederlandse akkerbouwer vaker voor het

verbouwen van granen zal kiezen. "De aardappelprijs is al lang niet bijzonder hoog en het areaal bieten is aan een maximum gebonden. Een akkerbouwer kan als alternatief kornmaïs of graan verbouwen. Dan heeft graan al snel de voorkeur. De prijzen zijn niet slecht en in vergelijking met maïs is de oogst ervan een stuk eenvoudiger. In beide gevallen is er een markt voor de maaidorser." En dan bieden de Braziliaanse machines uitkomst. "Veel maaidorser, voor weinig geld", zeggen ook de bouwers. Het zijn splinternieuwe machines, dus ook met garantie en de mogelijkheid van

leasen. En volgens Jilissen tegen een prijs die, ondanks de hoge transportkosten, niet veel hoger is dan van een vijf tot acht jaar oude maaidorser uit de 2200-serie. Die kosten, afhankelijk van hun leeftijd en de staat waarin ze verkeren, tussen 55.000 en 100.000 euro. Een hoge prijs die voornamelijk veroorzaakt wordt door de grote schaarste op de tweedehandsmarkt. Het aanbod is zo krap dat akkerbouwers die op zoek zijn naar een gebruikte maaidorser, die vaak niet kunnen vinden. "En met de Braziliaanse machines krijg je wel een vernieuwde maaidorser met een goede cabine." Wat ze precies gaan kosten, weet Jilissen echter nog niet. Omdat de machine de strijd moet aanbinden met de Claas Medion en de New Holland TC, verwacht hij echter dat ze in dezelfde prijsklasse zullen vallen. Die machines kosten rond 100.000 euro. Daarmee zijn ze vooral interessant voor akkerbouwers en loonwerkers die ongeveer 100 ha per jaar dorsen. Betaal de arbeid dan niet en schrijf de machine over 10 jaar af en niet over 5 jaar zoals de bank vaak adviseert.

▪ Niet hetzelfde

Veel hoeft de nieuwe eigenaar van een Braziliaanse John Deere maaidorser niet te missen. Zo zijn ze leverbaar met onder meer vierwielaandrijving en een kafverspreider. Het is overigens niet zo dat de 1450 en 1550 die vanuit Brazilië hun weg vinden naar Europa, exact dezelfde zijn als de machine waar de Braziliaanse boer mee rijdt. Het grote verschil zit hem vooral in het maaibord. Voor de Zuid-Amerikaanse machines is een vario-bord nodig om de sojabonen te kunnen dorsen. De Europese machines krijgen een maaibord uit het Duitse Zweibrücken. Daarnaast is ook de 180 pk sterke motor een andere. Terwijl in Zuid-Amerika een Tier I motor voldoet, voor de Europese markt moet een Tier II motor ingebouwd worden. Ook de schudders zijn iets aangepast. De Zuid-Amerikaanse versie kan goed met bonen en maïs overweg, terwijl de Europese versie vooral kleinere graansoorten moet verwerken. Hoeveel van deze maaidorsers Louis Nagel naar Nederland haalt, weet Jilissen nog niet. ▪

De Braziliaanse John Deere maaidorsers

	1450 CWS	1550 CWS
Motor		
vermogen (kW, [pk])	132,4 [180]	166 [225]
cilinders	6	6
inhoud (liter)	6,8	8,1
Dorstrommel		
diameter (mm)	61	61
breedte (mm)	1.300	1.560
aantal slaglijsten	8	8
snelheid ventilator (toeren per minuut)	450 - 1.150	450 - 1.150
hoek dorstrommel (graden)	112	112
dorsoppervlak (m ²)	0,77	0,93
Schudders		
aantal	5	6
stappen	5	5
lengte (mm)	3.715	3.715
oppervlak (m ²)	5,61	6,81
Zeven		
oppervlakte (m ²)	2,21	2,65
totale zeefoppervlakte (m ²)	4,6	5,6
snelheid van de ventilator	550 - 1.150	550 - 1.150
Tank		
inhoud (l)	5.500	6.000
loscapaciteit (l/s)	53	65
Transmissie		
type	hydrostaat	hydrostaat
aantal snelheden	3	3
Maten		
breedte zonder maaibord (m)	3,3	3,5
lengte met maaibord (m)	9,7	9,7
hoogte (m)	3,8	4,1
gewicht zonder maaibord (kg)	9.800	11.000

De John Deere 1450 CWS, de kleinste van de twee maaidorsers die volgend jaar ook naar Nederland komt.

Vorig jaar rolde er uit de fabriek in Horizontina 4.448 maaidorsers. Door de introductie van de grote 9650 STS en 9750 STS-combines worden dat er dit jaar 5.000.